

Digitalno računovodstvo u primjeni

Irena Bratec*

Digitalizacija poslovnih procesa, posebice administrativnog poslovanja i računovodstva, nije novitet niti je proces koji će ikada biti završen. Samo u Hrvatskoj postoji više stotina računovodstvenih i ERP softvera koji su unaprijedili većinu knjigovodstvenih i računovodstvenih operacija. Gotovo svaki od tih softvera na tržištu omogućuje izradu bilo koje knjigovodstvene isprave, što je jasan pokazatelj da se provodi postepena digitalna transformacija, odnosno prelazak iz papirnatog na bezpapirno poslovanja s ciljem veće automatizacije i smanjenja troškova operativnog poslovanja te, u konačnici, očuvanja prirode i društvene odgovornosti. Izmjenama Pravilnika o PDV-u još 2011. godine stvorile su se predispozicije za elektroničku razmjenu dokumenata, koja i započinje krajem 2013. godine kada na tržište izlaze novi informacijski posrednici i nude e-račun unutar ERP i računovodstvenih softvera. Danas je, zahvaljujući svima dostupnom strukturiranom e-računu, ostvarena ideja jedinstvenog europskog tržišta zbog kojeg se i krenulo u izmjene i donošenja zakona koji omogućuju elektroničko poslovanje.

* Voditeljica Sektora računovodstva i financija servisa mojeRačun

1. Uvođenje e-računa u Hrvatskoj

U Hrvatskoj je e-račun primarno zaživio među poduzećima koja su izdavala ili zapimala veliki broj računa i to nekoliko godina prije nego je na snagu stupio Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi (NN 94/18). Podsjećamo da je EU dao okvir za razmjenu e-računa u javnoj nabavi propisavši zajedničku normu za e-račun za sve zemlje članice kako bi osigurao jednaku čitljivost računa u Hrvatskoj i drugim državama Unije. Zajednička EU norma je donesena 2017. godine kako bi se uklonile prepreke prekograničnoj trgovini koje su nastajale zbog istovremenog postojanja nekoliko različitih pravnih zahtjeva i tehničkih normi o elektroničkom izdavanju računa i zbog nedostatka interoperabilnosti. Kako bi se ostvarila ideja o jedinstvenom europskom tržištu, koje bi omogućilo da je e-račun jednako strojno čitljiv u Hrvatskoj kao i u Njemačkoj, Danskoj ili bilo kojoj drugoj državi članici EU, donesena je prvo Direktiva 2014/55/EU, koja je osigurala pravni okvir za uspostavu i korištenje EU norme, a potom je CEN preuzeo posao definiranja same norme koji je u konačnici, nakon tri godine razmatranja prijedloga kroz zrcalne odbore u zemljama članicama, definirao semantički model podataka osnovnih elemenata e-računa, a kad se postigao konsenzus oko toga, preuzela se lista sintaksi koji su u skladu s EN 16931-1 (UBL i CII). Informacijski posrednici, kao što su servis mojeRačun i FINA otpočetka svoga djelovanja na tržištu e-računa koristili su navedenu normu pa, iako je ona obvezujuća prvenstveno u kontekstu poslova-

nja s javnim i sektorskim naručiteljima i ne ulazi u segment čistog B2B poslovanja, kod nas se zajednička EU norma primjenjuje i u tom segmentu.

2. Široka primjena digitalnih usluga

Putem Centralne platforme, preko koje se prenose e-računi sektorskih i javnih naručitelja, u prosjeku mjesečno prijede više od 450.000 e-računa i pratećih digitalnih dokumenata. Istovremeno, broj e-računa poslovnih subjekata koji koriste uslugu informacijskog posredništva servisa mojeRačun iznosi više od milijun i pol mjesečno, a kad se tome pridodaju i e-računi preneseni putem drugih verificiranih informacijskih posrednika, jasno je kako je prepoznata prednost automatizirane razmjene i obrade digitalnih dokumenata. Sve veći broj poslovnih subjekata odlučuje se za razmjenu e-računa direktno iz svog ERP rješenja kojeg koriste i u svakodnevnom poslovanju jer tako sve račune koje izrade u ERP rješenju mogu automatski poslati kao e-račune, a sve e-račune koje zaprimu putem servisa mogu preuzeti direktno kroz svoj ERP.

3. Likvidatura e-računa

Ideja digitalne razmjene dokumenata, kako je već navedeno, nastala je iz potrebe da se smanje greške, ubrzaju radni procesi, uvede veći nadzor nad poslovanjem i ostvare uštede. Navedeno je moguće kroz potpunu primjenu zakonskih propisa koji uređuju e-račun i druge elektroničke isprave iz segmenta računovodstvenog poslovanja.

Zakon o elektroničkom izdavanju računa u javnoj nabavi u članku 3. propisuje da je elektronički račun račun koji je izdan, prenesen i zaprimljen u strukturiranom elektroničkom obliku (XML) koji omogućuje njegovu automatsku i elektroničku obradu. Takav strukturirani usklađen je s ranije spomenutom europskom normom za eRačun i računalno čitljiv u svim zemljama članicama Europske unije. Prema čl. 9., st. 7 Zakona o računovodstvu, poduzetnik ili osoba koju on odredi odgovorna je za kontrolu vjerodostojnosti isprava. Prije unosa podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige poduzetnik ili osoba koju je odredio dužna je provjeriti vjerodostojnost knjigovodstvene isprave te istu potpisati ili odobriti na način iz kojeg se jednoznačno može utvrditi njezin identitet ili u slučaju drugih knjigovodstvenih isprava koje su nastale kao elektronički zapis, osigurati njihovu kontrolu i verifikaciju sukladno internim pravilima i procedurama. Iz navedenog proizlazi da se e-račun nikako ne ispisuje jer to nije potrebno, niti zakonski ispravno. Elektroničkim knjigovodstvenim ispravama upravlja se kroz informacijske sustave kao što je mojDMS koji osigurava sve zakonske uvjete za potpunu digitalnu obradu dokumenata; od urudžbiranja zaprimljenih dokumenata, potpisivanja te likvidature. Dokument obrađen kroz mojDMS ostaje u izvornom obliku, a prateći verifikacijski dokument, na kojem stoji tko je i kada likvidirao dokument, pridružuje mu se neodvojivo za čitav period čuvanja, bez mijenjanja sadržaja ili bilo kakve druge intervencije unutar dokumenta. Sustav mojDMS, primjerice, za računovodstvene servise rješava problem kašnjenja pri dostavi dokumentacije jer se dokumenti ne donose fizički, nego se hodogram obrade dokumenata postavlja tako da računovođa/knjigovođa dobije obavijest da može knjižiti ili poslati na plaćanje račun u istom trenutku kada je odobren ili verificiran, odnosno likvidiran. Poveznicu na mojDMS računovodstveni servis može imati sa svim klijentima, nevezano je li riječ o pet ili 50 poslovnih subjekata i tako osigurati da se dokumenti „ne zadržavaju“ na stolu osoba uključenih u hodogram, nego se odmah po završetku poslovnog procesa u digitalnom obliku pohranjuju u elektronički arhiv.

4. Elektroničke knjigovodstvene isprave

U robno-materijalnom knjigovodstvu račun je u pravilu vezan za otpremnicu, komercijalni dokument koji služi kao dokaz isporuke robe ili pružanja usluga. Nerijetko se stoga postavlja pitanje: kako uspostaviti digitalizirani proces, ako poslovni proces zahtjeva slanje otpremnice. Dio poslovnih subjekata ima naviku uz robu dostavljati račun-otpremicu koja sadrži sve elemente oba dokumenata te koji se, nakon preuzimanja, automatski može knjižiti. Iako sukladno UBL standardu (zajedničkoj EU normi) kojim je definiran e-račun u Hrvatskoj ne postoji dvojni dokument kao što je račun-otpremicu u papirnatom poslovanju, uvođenjem e-računa poslovni subjekti koji vode robno-materijalno knjigovodstvo stvorili su preduvjet za uvođenje eOtpremnice kroz aplikaciju mOtpremnica. Mobilna aplikacija mOtpremnica namijenjena je korisnicima, dobavljačima, koji isporučuju robu putem svojih dostavljača ili korištenjem usluga distributera (kurijske službe), odnosno kombiniranjem obaju načina. Usluga mOtpremnica omogućuje korisnicima slanje i zaprimanje eOtpremnica kroz aplikaciju u potpuno sigurnom, digitalnom okruženju. Poput e-računa i eOtpremnica je digitalni, strukturirani dokument zbog čega aplikacija sama „čita“ sve relevantne informacije iz dokumenta, a koje kasnije služe boljem nadzoru nad izdanim otpremnicama. Kao i u slučaju papirnatih, eOtpremnica se izrađuje unutar računovodstvenog softvera ili ERP-a, no umjesto da se ispisuje tri primjerka, eOtpremnicu se jednim klikom šalje u mrežnu aplikaciju mOtpremni-

ca. Kod isporuke preko aplikacije mOtpremnica kupac se identificira pomoću NFC čipa, svojevrsne zamjene za žig, a potpisom na mobilnom uređaju potvrđuje preuzimanje robe kroz aplikaciju. Dodatnu sigurnost primopredaji daje i točna GPS lokacija preuzimanja robe koja ostaje zabilježena u aplikaciji. Nakon što je roba preuzeta, kupac može automatski učitati strukturirani dokument eOtpremnicu u svoj računovodstveni program i knjižiti je, što mu značajno štedi vrijeme i uklanja eventualne greške kod prepisivanja. Istovremeno, dobavljač kroz aplikaciju vidi da je roba preuzeta, nakon čega se dokument automatski pohranjuje u digitalnu arhivu koja je dostupna i kupcima u svako doba.

5. Odobrenje i terećenje

Ako prodavatelj naknadno odluči odobriti popust kupcu, može izdati eOdobrenje. Riječ je o digitalnom dokumentu koji korisnici servisa mojeRačun mogu poslati iz svojih ERP i računovodstvenih rješenja koja su integrirana sa servisom ili putem aplikacije Kreiraj na mrežnoj stranici servisa. Elektroničko odobrenje može biti račun u minusu ili posebni dokument, a čitav proces izrade traje kao i prosječna izrada računa, odnosno oko tri minute. Razlika između papirnato odobrenja i digitalnog je u vremenu odgovora primatelja; sustav automatski kreira eOdgovor, odnosno izjava o ispravku pretporeza koji sadržava iznos pretporeza koji se ispravlja, po kojem računu i datum, odnosno porezno razdoblje u kojem kupac ispravlja pretporez. Kupac ne može preuzeti eOdobrenje kako bi ispravio pretporez dok god ne potvrdi ispravnost podataka u eOdgovoru, odnosno izjavi o ispravku pretporeza. Time su stvoreni jednaki preduvjeti za ispravno, sigurno i točno knjiženje za obje strane poslovnog odnosa, a cijeli proces je gotov u svega nekoliko minuta, odnosno onoliko koliko je potrebno kupcu da ispuni tražene podatke. Kupci mogu koristiti eOdgovor i u situacijama kada se ne slažu sa zaprimljenim računom, kada ga žele osporiti ili odbiti. Primjenom ovih rješenja, koristeći i druge oblike digitalnih knjigovodstvenih isprava i sustava za njihovu obradu i pohranu, kao što je mojeArhiv, tvrtka stvara preduvjet za pravovremeno i efikasno upravljanje knjigovodstveno-računovodstvenim poslovanjem. Podsjetimo, elektroničke isprave moraju biti pohranjene u takvom obliku i pomoću takve tehnologije i postupaka koji uz ugrađene elektroničke potpise pružaju razumno jamstvo za njihovu vjerodostojnost i cjelovitost za cijelo vrijeme čuvanja.

Telefon za konzultacije

01/48 36 046 | 01/49 21 739

Ponedjeljkom i četvrtkom
od 11.00 do 15.30 sati,
utorkom, srijedom i petkom
od 8.30 do 13.00 sati.

BESPLATNO ZA PRETPLATNIKE